

1917–2017
100 let ČAS

KOSMICKÉ ROZHLEDY

VĚSTNÍK ČESKÉ ASTRONOMICKÉ SPOLEČNOSTI

Číslo 2/2017
Ročník 55

www.astro.cz

Samostatně neprodejná příloha časopisu Astropis

Obsah

V Brně skončil sjezd ČAS	3
Jára Cimrman – Z Kosmických písní	3
Josef František Smetana: První český popularizátor astronomie	6
Vzpomínky na Jaroslava Trnku	7
Zápis ze zasedání VV ČAS 22. 2. 2017	9
Zápis ze zasedání VV ČAS 2. 4. 2017	11
Akce	12

V období června až července 2017 oslaví významná životní jubilea tyto členové ČAS:

55 let	Jiří Kapras, Liberec
60 let	Ing. Pavel Hrdlička, Praha Ing. Jaromír Jindra, Praha Mgr. Luboš Novotný, Havlíčkův Brod František Krejča, Stařeč
65 let	PaedDr. František Jáchim, Volyně Ing. Lubor Major, Praha Oldřich Chuman, Praha
70 let	Doc. RNDr. Jiří Bok CSc., Praha RNDr. Jan Maršák CSc., Praha RNDr. Zdislav Šíma CSc., Praha JUDr. Zdeněk Vaníček PhD, FABI, Praha
76 let	doc. PhDr. Vladimír Skalský CSc., Bratislava Mgr. Miroslav Šulc, Brno
78 let	Mgr. Vladimír Roškot, Sedlčany Miroslav Hájek, Rotava
81 let	Dr. Zdeněk Sekanina CSc., Oak Grove Drive, Pasadena
82 let	Antonín Holub, Praha
85 let	Jan Brchel, Ústí nad Labem Mgr. Bohumír Šípek, Litvínov
88 let	prof. Ing. Milan Burša DrSc., Praha
91 let	Ing. Čestmír Barta, sen. CSc., Praha
98 let	doc. RNDr. Luboš Perek DrSc., Praha

ČAS přeje jubilantům vše nejlepší!

Na obálce: Prof. Petr Heinzel, nový předseda ČAS

KOSMICKÉ ROZHLEDY

Věstník České astronomické společnosti

Ročník 55
Číslo 2/2017

Vydává
Česká astronomická společnost
IČO 00444537

Redakční rada
Petr Sobotka
Jan Vondrák
Pavel Suchan
Lenka Soumarová
Lumír Honzík
Radek Dřevěný
Marcel Bělík
Miloš Podařil
Vladislav Slezák

Adresa redakce
Kosmické rozhledy
Sekretariát ČAS
Astronomický ústav AV ČR
Fričova 298
251 65 Ondřejov
e-mail: cas@astro.cz

Grafická úprava a jazykové korektury
redakce Astropisu

Tisk
Grafotechna Print, s r. o.,
Praha

Distribuce
Adlex systém

ISSN 0231-8156

*Samostatně neprodejná
příloha časopisu Astropis*

*Vydáno s finanční podporou
Akademie věd ČR*

V Brně skončil sjezd České astronomické společnosti Jára Cimrman byl zvolen čestným členem a není to apríl

---

Pavel Suchan

V neděli 2. dubna odpoledne skončil na Hvězdárně a planetáriu Brno 20. sjezd České astronomické společnosti. Hvězdárna a planetárium na Kraví hoře v Brně pro jednání astronomů připravila naprosto skvělé podmínky a delegáti sjezdu z Brna odjížděli spokojení nejen pro výsledky sjezdu, ale také se spoluprací s touto brněnskou institucí.

Předsedou na čtyřleté období byl zvolen *sluneční fyzik a emeritní ředitel Astronomického ústavu AV ČR prof. RNDr. Petr Heinzel, DrSc.*

Česká astronomická společnost zvolila pět čestných členů – *prof. RNDr. Miloslava Druckmüllera, CSc. (VUT Brno), prof. RNDr. Zdeňka Mikuláška, CSc. (MU Brno), Mgr. Miroslava Šulce (Brno), Ing. Jana Zahajského (Praha)*

a

Járu Cimrmana.

Pánové Zdeněk Svěrák a Miloň Čepelka převzali diplom nového čestného člena České astronomické společnosti Járy Cimrmana z rukou čestného předsedy České astronomické společnosti Dr. Jiřího Grygara. Zároveň Hvězdárna a planetárium Brno odhalila stopu Járy Cimrmana, ne náhodně podobnou stopě astronautů na Měsíci. Návštěvníci si budou moci stopu prohlédnout už od příštích dnů zevnitř i zvenku budovy hvězdárny a planetária na Kraví hoře.

Sjezd České astronomické společnosti přijal tuto rezoluci:

Sjezd České astronomické společnosti podporuje činnost mezirezortní pracovní skupiny pro problematiku světelného znečištění vedené Ministerstvem životního prostředí. Světelné znečištění považujeme za závažný problém současnosti a jsme připraveni napomoci k jeho legislativnímu řešení.

Čestný předseda České astronomické společnosti o jubilejním sjezdu v jubilejním 100. roce řekl – „Kdyby se brněnského sjezdu Společnosti mohli zúčastnit otcové zakladatelé a mnozí jejich pokračovatelé z minulého století, troufám si odhadnout, že by současnému vedení Společnosti vyslovili absolutorium, možná i s hvězdičkou.“

To ostatně delegáti sjezdu udělali také, protože Česká astronomická společnost je ve vynikající kondici. Mezi výjimečné výsledky patří např. popularizační a informační web www.astro.cz, Astronomická olympiáda a umístění na předních příčkách na mezinárodních astronomických olympiádách, odborná práce v problematice světelného znečištění či mnoho připravených akcí pro veřejnost v letošním stém roce existence České astronomické společnosti.

Jára Cimrman – Z Kosmických písní

Miloň Čepelka

Na podporu zvolení Járy Cimrmana čestným členem ČAS proběhl pro delegáty sjezdu speciální seminář, který představil astronomickou, fyzikální či pedagogickou činnost našeho velikána. Pod vedením hlavního organizátora doc. Petra Sobotky, ČSc. v semináři

vystoupili CODr. Jiří Grygar, ČSc., prof. Miloň Čepelka, ČSc., RNDr. Zdeněk Svěrák, ČSc., Dr. h. c., a Doc. Jan Píšala, ČSc. (vysvětlivky k titulům: CODr = Cimrmanova Odkazu Držitel, ČSc = Česká společnost cimrmanologická). Z bohatého programu semináře trvajícího 1,5 hodiny vybíráme alespoň Miloněm Čepelkou zcela nově objevenou báseň Járy Cimrmana s názvem „Z kosmických písní“.

*To přece není ostuda,
když píšu jako Neruda.
A není ani komické,
že jsou mé písně kosmické.
Vždyť v mládí jsem se s Mistrem znal!
Moc rád si se mnou povídal,
verše chrlil jak kulomet
a byl ... no ... blázen do komet.*

*Z planet si hřával na duši
Saturna a též Venuši,*

*Měsíci ale vyčítal,
že když mu básně předčítal,
tak mizíval mu za mraky.
To budilo v něm rozpaky
a bál se - byl už zestárlý -
zdali ta Lúna nežárlí.*

*Také byl z toho naměkko,
jak hvězdy jsou, ach, daleko...
Řekl jsem: „Mistře, to chce klid!
Stačí myšlenku vystřelit
a přichýlí se ze svých drah
na lepší dohled, na dosah.
Pak, střeseme-li zemskou tíž,
i my budem mít k sobě blíž.“*

Josef F. Smetana: První český popularizátor astronomie

Josef Jíra

Trochu ve stínu hudebního skladatele Bedřicha Smetany stojí dílo jeho staršího bratrance Františka, který byl profesorem na plzeňském filozofickém ústavu a gymnáziu. Právě Josef František Smetana se zasadil o popularizaci astronomie v Čechách a přispěl k tomu ve své době i první českou knihou o astronomii. V této učebnici pojmenoval původními českými výrazy astronomické objekty, pro které se dosud používaly jen názvy německé či latinské. Život a dílo tohoto, z hlediska astronomie významného českého buditele, připomněla konference, která proběhla jako první z významných akcí k výročí 100 let od založení České astronomické společnosti v pátek 10. a v sobotu 11. března v Plzni. Konferenci zahájilo v pátek odpoledne slavnostní odhalení opraveného náhrobku Josefa Františka Smetany na Mikulášském hřbitově v Plzni.

Okolo sochy Josefa Františka Smetany, po kterém jsou pojmenovány Smetanovy sady před Studijní a vědeckou knihovnou, prochází už většina obyvatel Plzně bez většího povšimnutí. Přitom Josef František Smetana byl autorem první česky psané knihy o astronomii a popularizátorem astronomie v době národního obrození. Stal se klíčovou osobností politického, kulturního i vědeckého života českého národního obrození v Plzni.

J. F. Smetana, rodák ze Sviništan u České Skalice v Plzni napsal první knihu o astronomii v českém jazyce. Zasloužil se tím nejen o popularizaci astronomie v té době, ale také o české astronomické názvosloví. Ve své knize použil hodně nových českých výrazů z astronomie, pro které se používaly do té doby jen výrazy v němčině či latině. Tak například v tex-

tu kapitoly o dráhách planet z jeho knihy *Základové hvězdosloví čili astronomie* vydané v roce 1837 můžeme číst: „Dle věčně znamenitých zákonů těchto Keplerových řídí se všechny planety i komety v běhu koloslunečným. Všecky opisují schodnice, v jejichž ohnisku jedním Slunce stojí

polohou, velikostí i podobou mezi sebou rozdílné.“ Zde používá pro elipsu výraz schodnice. V kapitole věnované bludicím (=planetám) v části nazvané „Družice Kralomocovy“ (=Jupiterovy) dále píše: „Jako Země jeden, má Jupiter čtyři měsíce neb družice, které, jako luna okolo Země, okolo pána svého se otáčejí a stínem jeho se zatmívají. Zatmění tato, často ze Země se spatřují nejen k určení drah družic těchto ale i k ustanovení délky zeměpisné velmi schopná jsou, zvláště pak tím znamenitá jsou, že nás rychlost světla změřiti naučila. Vyzkoumal totiž výtečný hvězdoslovec Römer, že zatmění družic Jupiterových v protisluní jeho o 8 minut 7 a 1/3 sekund dříve, v sousluní pak o ten samý čas později nastávají a se skončují, než se to ve čtvercích stává, kterýžto úkaz jinak vysvětliti se nedá, než tím, že světlo nějaký čas ku rozptýlení svému potřebuje, že tedy z větší dálky později a z menší dříve do oka našeho přicházejí.“ Zde pak používá výrazy protisluní a sousluní, které byly později nahrazeny podobnými českými výrazy přísluní a odsluní. Podobným vývojovým procesem prošel i výraz hvězdoslovec, který byl později nahrazen výrazem hvězdář.

Vzpomínky na Jaroslava Trnku (1976–2017)

Jakub Rozehnal

Na konci letošního dubna zasáhla astronomickou obec velmi smutná zpráva. Ve věku pouhých 41 let nás opustil pan Jaroslav Trnka, ředitel Městské hvězdárny ve Slaném, kde od roku 1996 působil. Smutné úvaze o jeho odchodu je věnován editorial Astropisu, proto bych se s Vámi na tomto místě podělil o několik příhod, jež by snad mohly naznačit, koho jsme v Jardovi ztratili.

S Jardou jsme se poprvé potkali v legendárním dvouletém astronomickém kurzu, jehož první ročník 1991/1992 vedl v pražském planetáriu neméně legendární Pavel Příhoda. Jarda chodil vždy mezi posledními, protože dojížděl z Družce, malé vesnice u Kladna. Blíže jsme se seznámili v roce 1993, kdy jsme spolu začali brát služby coby demonstrátoři petřínské hvězdárny. Pamatuji si, jak mi Jarda pomáhal skládat Coronu Pragensis, zpravodaj PP ČAS, který tehdy začal vycházet. Jak před Jardou rostla hromádka naskládaných časopisů, všiml jsem si, že jsou na hřbetě jakoby umazané. Jarda se na mne rozpačitě podíval a vysvětlil mi, že má ruce sice umyté, ale jen mýdlem. Že pracuje jako automechanik v servisu, a aby stihl službu na hvězdárně, musel letět na autobus a nestačil se řádně vydrhnout kartáčem a solvinou, která však na hvězdárně chyběla. Ještě mnohokrát jsme spolu takhle něco skládali (například brýle na pozorování zatmění v roce 1999) a vždy jsme si na tu příhodu vzpomněli.

Když jsme se s Jardou účastnili na podzim roku 1993 demonstrátorského semináře ve Valašském Meziříčí, zašli jsme spolu na pivo, a přitom se mi Jarda svěřil, že „ví o jedné hvězdárně, kterou bychom mohli provozovat“. Jednalo se o uzavřenou hvězdárnu ve Slaném, která po revoluci podobně jako řada jejích sesterských zařízení přišla o své provozovatele. Situace byla natolik tristní, že město již hle-

dalo alternativní využití prostor hvězdárny. Toho využila amatérská rocková kapela, která ve hvězdárně začala zkoušet, vybavení hvězdárny však dostalo pořádně zabrat a po několika nájezdech zlodějů byl její interiér prakticky zdevastován. Jarda se chopil příležitosti a od roku 1994 začal vlastními silami a posléze i s finanční podporou města hvězdárnu rekonstruovat. V roce 1996 byla rekonstrukce dokončena a před Jardou náhle vyvstal problém. Jako vyučený automechanik neměl maturitu, kterou město pro funkci vedoucího hvězdárny požadovalo. Naštěstí se nám podařilo vedení města přesvědčit, že Jarda je jako bývalý absolvent astronomického kurzu a demonstrátor petřínské hvězdárny pro funkci vedoucího dostatečně kvalifikován, a že po dobu, kdy si bude Jarda dálkovým studiem doplňovat formální vzdělání (což skutečně splnil), budu mu já dělat jakéhosi „odborného garanta“ jeho astronomických pozorování. Museli jsme se tomu často smát, protože Jarda byl na rozdíl ode mne vždy výborným pozorovatelem a zkušeným praktikem, což jistě dokládá i fakt, že byl roku 2011 za své úspěchy oceněn cenou Jindřicha Šilhána „Proměňář roku“.

Poté, co byla obnovena činnost hvězdárny, se Jarda vrhl na úpravu jejího neutěšeného okolí, které bylo zarostlé a zpustlé. Spolu s Jakubem Halodou a dalšími kamarády, kteří se tehdy potkávali v redakci Astropisu, jsme Jardovi pomáhali kácet křoví, vykopávat kořeny a kultivovat pozemek. Jarda si tehdy všiml, že na pozemku hvězdárny se nachází obrovské množství šneků. Jakub Haloda, dnes doktor planetologie, tehdy student PŘF UK a absolvent střední hotelové školy, mu pohotově nabídl, že z nich připraví pravou francouzskou delikatesu. Jardovi se do toho moc nechtělo, ale nakonec zvítězila zvědavost. A tak nám rozdál kyblíčky, do kterých jsme šneky posbírali, a Jakub je skutečně velmi chutně připravil. Jen jsme měli od Jardy zakázáno se o tom zmiňovat jeho tehdejší přítelkyni. Slovo jsme dodrželi, a tak si ho skutečně vzala. Dodnes nevím, zda se to nakonec dozvěděla, zato spolehlivě vím, že ve Slaném jsou dodnes šneci velmi vzácní.

Jarda svou mechanickou zručnost a znalosti využil k tomu, že neustále konstruoval lepší a lepší pozorovací techniku. Poté, co se postaral o obnovu i činnosti slánské hvězdárny, usmyslel si, že bude provozovat obdobu petřínské Astrobusu, tedy že bude pořádat pozorovací výjezdy pro dětské tábory a školy v přírodě. Byla druhá polovina devadesátých let, kvalitní astronomické montáže byly pro nás cenově nedostupné, a tak si Jarda začal vyrábět „přenosnou montáž“. Nejdříve jednoduchou na ruční pohon a s třecími ložisky, posléze se šnekovými převody a poháněnou motorem, nakonec i s kuželovými ložisky a pohonem v obou osách. Tu montáž dokončil po roce 2000 a funguje dodnes. Jen ta „přenosnost“ se kamsi vytratila, Jardova maximalizace způsobila, že váží přes čtvrt tuny...

S Jardou nás pojil nejen společný zájem o astronomii, ale i podobné názory na všední věci, takže jsme spolu jezdili i na společné vandry. Na jeden takový Jarda dlouho vzpomínal. Jeli jsme spolu do Jeseníků. Bylo to v zimě, někdy kolem roku 2000. Panovaly tuhé mrazy a já jsem se se svým spolužákem dohodl, že si pojedeme vyzkoušet, jak přežít ve zmrzlé divočině. A aby nás bylo více, navrhl jsem, že s sebou vezmeme i Jardu. Ten si, nic zlého netuše, vzal víceméně letní vybavení (jiné ostatně neměl) a čekal, že se vyspíme třeba někde na nádraží. Když jsme večer začali stavět iglú, nevěřícně na nás zíral a do poslední chvíle nevěřil, že tu opravdu budeme spát. Myslím, že v noci nezamhouřil oka a druhý den se na nádraží odmítal hnout od topení, museli jsme mu tam přinést horký čaj z automatu. Když jsem po týdnu dorazil k němu do Slaného, měl v pokoji vybalený čerstvě

zakoupený péřový spacák do $-30\text{ }^{\circ}\text{C}$ a zimní goretexové boty, jako by jel do Himaláje. Když jsem se ho ptal, kam vyráží, odvětil, že nikam, ale že chce být připraven, až se mnou zas někam pojedě.

Milí čtenáři, ti, kteří jste ho znali, budete jistě souhlasit, že Jardova práce byla velkým přínosem pro českou astronomickou obec i pro laiky, které jeho popularizační činnost oslovila. Slánská hvězdárna je jeho nezapomenutelným pomníkem a v řadě lidí, které dokázal Jaroslav Trnka nadchnout pro astronomii, jistě nalezne své pokračovatele. Na těchto rádčích jsem se však s vámi chtěl podělit i o zármutek nad tím, že jsem v Jardovi ztratil nejen kolegu, ale také blízkého přítele a bezvadného kamaráda.

Zápis řádného jednání Výkonného výboru ČAS

Jednání se konalo 22. února 2017 od 12:30 v Astronomickém ústavu AV ČR v Praze na Spořilově. Přítomni: Radek Dřevěný, Lumír Honzík, Miloš Podařil, Vladislav Slezák, Petr Sobotka, Pavel Suchan, Lenka Soumarová, Jan Vondrák. Omluven: Marcel Bělík. Revizoři: Martin Černický, Eva Marková. Omluven: Jan Kožuško. Hosté: Soňa Ehlerová na bod 5 a Cyril Ron na bod 7.

• **20. sjezd ČAS.** VV schválil předběžný program sjezdu. O konečné podobě rozhodují až delegáti na začátku jednání sjezdu. Vondrák pozval na sjezd významné hosty, Sobotka kolektivní členy. Sobotka do konce týdne pozve všechny členy ČAS a všem zašle i program a návratku. Návratky je nutno zaslat zpět Sobotkovi do 10. března. VV projednal Jednací i Volební řád sjezdu. Oba dokumenty budou schvalovat delegáti. Delegáti sjezdu budou ubytováni na vysokoškolských kolejích Vinařská 5, budova A3 nedaleko brněnského výstaviště. Sobotka zjistí a oznámí účastníkům, od kolika hodin budou pokoje volné a připravené k nastěhování a do kolika hodin v neděli je třeba se vystěhovat. Stravování bude během konference zajištěno přímo v prostorách hvězdárny cateringovou firmou. VV vyzývá všechny, kteří uvažují o kandidatuře do některé funkce v ČAS, tedy na pozici předsedy, hospodáře, člena VV nebo revizora, aby svůj záměr napsali do návratky. Sobotka na sjezd připraví volební urnu a delegátní hlasovací lístky. Sobotka a Soumarová připraví seznam zesnulých členů v období mezi sjezdy. Suchan a Sobotka osloví Štěpána Kováře, zda by připravil přednášku s rekapitulací historie ČAS. Svou přítomnost na sobotní odpolední část sjezdu přislíbili Zdeněk Svěrák a Miloš Čepelka, kteří také vystoupí ve speciálním programu na podporu zvolení Járy Cimrmana čestným členem ČAS. Sobotka připraví certifikát o zvolení či nezvolení. VV ČAS se sejde na HaP Brno v pátek 31. března od 18 hod k závěrečným přípravám. VV vyzývá účastníky sjezdu, aby se společensky oblékli, i jako důstojné připomenutí všech, kteří se na historii ČAS v uplynulých 100 letech podíleli. Společenský večer bude navíc v duchu první republiky, je možné zúčastnit se ho v dobových kostýmech. V sobotu proběhne společné focení účastníků sjezdu – domluvit s HaP Brno. Při registraci obdrží každý delegát soubor propagačních předmětů ČAS.

• **100 let ČAS.** Petr Bartoš intenzivně pokračuje na přípravách tzv. MegaEventu, tedy velkého setkání všech zájemců, kteří hledají dle GPS tzv. „kešky“ v Ondřejově 9. 9. 2017. Očekává se návštěva asi 1000 lidí. VV rozhodl finančně podpořit vytištění sborníku 100 českých astronomů, připravovaného Bartošem částkou 9000 Kč. Sobotka připomněl na-

bídku Astropisu, aby Speciál roku 2017 byl věnován 100 let ČAS. Příprava publikace bude jednou z hlavních priorit nového VV po sjezdu. VV rozhodl, že v situaci, kdy si dvě pětiny členů objednaly stříbrnou pamětní minci ČNB, nebude už vydávat vlastní pamětní medaili. Finanční úspora bude použita na jiný účel ve spojitosti se 100 let ČAS. Slezák na VV přivezl vyrobené propagační předměty ČAS: samolepky, klíčenky, propisky. Složky ČAS dostanou pro své členy určitý počet kusů na sjezdu zdarma. VV rozhodl, že nechá vyrobit další propagační předměty, tedy trička, hrnečky, flash disky, které bude možno zakoupit na sjezdu a poté v eshopu Libora Lenži.

• **Členství v Radě dětí a mládeže.** VV rozhodl na základě iniciativy Petra Scheiricha o členství ČAS v Radě dětí a mládeže, což umožní ČAS získat výhodné hromadné pojištění na akce pořádané ČAS pro mládež. Pojištění se bude vztahovat jak na účastníky, tak na předem stanovený počet vedoucích.

• **Kolektivní členové.** Honzík zaslal upravenou smlouvu o kolektivním členství pro Hvězdárnu a planetárium v Ostravě a Hvězdárnu v Pardubicích. Honzík vypracoval smlouvu s novým zájemcem o členství, kterým je Mobilní planetárium, z. ú. VV po připomínkách se zněním smlouvy souhlasí, Honzík odešle návrh druhé straně. Honzík bude řešit chybějící smlouvu o kolektivním členství s MFF UK a dlouholeté neplacení příspěvku hvězdárnou Teplice.

• **Noc vědců.** Proběhne nezávisle na ostatních zemích EU. Čeští organizátoři se rozhodli vyhnout kolizi se státním svátkem a stanovili datum konání akce na 6. října 2017. Soňa Ehlerová jménem českého výboru pro popularizaci ESO nabídla řadu propagačních materiálů o ESO v češtině, a také několik astronomických přednášek. VV nabídku přijímá, koordinaci zajistí Slezák.

• **Světelné znečištění.** Skupina pro temné nebe vedená Suchanem se velmi úspěšně zapojila do tvorby právních předpisů pro regulaci světelného znečištění. Po jednání s ministrem životního prostředí Richardem Brabcem vznikla vládní meziresortní komise, pro kterou má ČAS připravit do 30. 6. podklady.

• **Organizace EWASS 2017.** Cyril Ron, předseda místního organizačního výboru akce, představil VV stav příprav týkající se ČAS. ČAS má k dispozici výstavní prostor asi 3,5x3,5 metru pro své interaktivní exponáty. Jejich zajištěním je pověřen Honzík. Ron poděkoval Bělíkovi za vytvoření plakátu pro EWASS. V rámci akce proběhne diskuzní fórum SS1 (viz program kongresu), kterého se mohou za ČAS zúčastnit dva lidé s velkou pravděpodobností podpoření odpuštěním registračního poplatku. VV navrhuje P. Heinzela a M. Bělíka. ČAS se ozval s nabídkou přednášky prof. Nemiroff, který se stará v USA o APOD, tedy Astronomický snímek dne, což je velmi úspěšný projekt s velkým zájmem české veřejnosti. Suchan zajistí na pátek 30. června přednáškový sál na Akademii věd, Národní 3.

• **Název ČAS.** VV s potěšením přijal zprávu o tom, že bývalá občanská sdružení, dnes zapsané spolky, nemusejí měnit své názvy a začleňovat do nich buď slovo spolek či zkratku. ČAS na toto původní nařízení uplatňovala výjimku, nyní již není potřebná.

• **Výroční zpráva.** ČAS včas vyplnila a odevzdala formulář výroční zprávy pro RVS. VV děkuje všem složkám za vzornou spolupráci. Delší verze výroční zprávy se připravuje.

• **Rozpočet ČAS.** VV schválil rozpočet ČAS na rok 2017. Předpokládané příjmy jsou ve výši 862 000 Kč, výdaje 1 241 500 Kč. Schodek je především z důvodu mimořádných událostí, a to konání sjezdu a akcí ke 100. výročí ČAS.

• **Keplerovo muzeum.** Magistrát hl. města Prahy zrušil program Partnerství, ze kterého získávala ČAS každoročně dotaci na Keplerovo muzeum. O finance lze žádat jiným způsobem, jde o tzv. individuální dotaci, kterou lze podat každý měsíc. Vondrák vypracoval žádost o dotaci na rok 2017 s plněním od května (dříve ze strany magistrátu nelze). Suchan se za ČAS zúčastní jednání Výboru pro kulturu hl. města Prahy dne 1. března pro případ, že by byly k žádosti o dotaci připomínky.

• **Stav rozdělení knihy ČAM.** Vzhledem k logistické náročnosti došlo v několika případech k dvojímu předání u členů ČAS na Slovensku, Vondrák požádal složky v těchto případech o navrácení. Většina případů je dořešena, na ústředí ČAS zůstane asi 12 kusů, které budou použity jako dary významným lidem.

• **Ceny ČAS.** Uzávěrka pro podávání návrhů na udělení Nušlovky ceny je 30. dubna 2017, Ceny Littera astronomica 31. května 2017 a Kopalovy přednášky 30. června 2017. Návrhy na udělení těchto cen lze zasílat na emailovou adresu správce cen (Podařil). Do konce roku 2017 lze také podávat návrhy na udělení Kvízovy ceny (bude předána v roce 2018). Nominace na Kvízovu cenu lze zasílat řediteli Hvězdárny v Úpici, který je správcem ceny (Bělík). Kontakty na <http://www.astro.cz/spolecnost/usporadani-spolecnosti/vykonnny-vybor.html>

• **Přijetí nových členů.** VV ČAS přijal nové členy: Jan Barek (Pražská pobočka), Antonín Čapek (Pražská pobočka), Jan Frenzl (Sekce proměnných hvězd a exoplanet), Petra Horák (Pražská pobočka), Jan Hubáček (Pražská pobočka), Radka Křížová (Sluneční sekce), Radovan Mrllák (Sekce proměnných hvězd a exoplanet), Petr Mrňák (Sekce proměnných hvězd a exoplanet), Patrik Novotný (Pražská pobočka), Václav Prejzek (Kosmologická sekce).

Termínem příští schůze VV ČAS je pátek 31. března 2017 od 17:00 na Hvězdárně a planetárium Brno.

Zapsal Sobotka, zápis schválil VV elektronickým hlasováním.

Zápis řádného jednání Výkonného výboru ČAS

Jednání se konalo 2. dubna 2017 od 14:00 na Hvězdárně a planetáriu v Brně. Přítomni: Marcel Bělík, Radek Dřevěný, Petr Heinzl, Lumír Honzík, Miloš Podařil, Vladislav Slezák, Petr Scheirich, Petr Sobotka, Pavel Suchan, Lenka Soumarová. Revizoři: Martin Černický, Jan Kožuško, Eva Marková. Hosté: Jan Vondrák, Jakub Rozehnal. Poznámka: Jde o první zasedání nově zvoleného Výkonného výboru ČAS na 20. sjezdu dne 2. 4. 2017. Původně ohlášené zasedání předchozího Výkonného výboru 31. 3. od 17 hod na Hvězdárně a planetáriu v Brně spočívalo pouze v organizačním zajištění sjezdu.

• **Nový předseda ČAS.** Předsedu byl zvolen prof. Petr Heinzl, člen Sluneční sekce, vědecký pracovník Astronomického ústavu AV. Dle stanov je předseda statutárním orgánem ČAS. ČAS je povinna nahlásit změnu na pozici předsedy ČAS u rejstříkového soudu, kde je zapsána jako spolek. Vondrák předá své podpisové právo a přístup k bankovním účtům ČAS u Fio banky do rukou Heinzela. Dojde i k předání přístupu do datové schránky. Kožuško vypracuje v co nejkratším termínu zápis ze sjezdu, aby měl nový předseda doklad o svém zvolení. Heinzl bude přidán do mailových konferencí VV ČAS a vedení složek ČAS. Sobotka zřídí přístup předsedovi do členské databáze.

• **Funkce VV ČAS.** Kromě funkcí přímo volených sjezdem: předseda (Heinzel) a hospodář (Dřevěný), obsadil VV ČAS další funkce. Místopředsedou ČAS byl opět zvolen Suchan, který také zůstává tiskovým tajemníkem. Tajemníkem, zajišťujícím základní fungování ČAS, byl opět jmenován Sobotka.

• **Dělbá práce VV.** VV ČAS má stejné personální složení, jako v minulém období, se dvěma výjimkami. Vondráka střídá na pozici předsedy Heinzel a novým členem VV se stal Petr Scheirich, člen Amatérské prohlídky oblohy a vědecký pracovník Astronomického ústavu AV. Rozdělení úkolů mezi členy VV tedy zůstává stejné. Scheirich se bude věnovat tématu „citizen science“, tedy vědeckých projektů, do kterých se může zapojit i veřejnost. Scheirich dále nabízí drobnější programování pro astro.cz a úpravy aplikace „členská databáze“.

• **Rada dětí a mládeže.** Scheirich připraví žádost a povinné přílohy k začlenění ČAS do této instituce. Ta jedná již 6. dubna, záležitost tedy velmi spěchá.

• **Astro.cz.** Jedním z hlavních úkolů VV bude zajištění personálního i finančního posílení astro.cz. Na sjezdu se do redakční rady přihlásil Pavel Váňa z APO. Programátorskou pomoc nabízí také Zbyněk Řešetka z APO a kontakt s novým programátorem zprostředkovává Stanislav Kopřiva z Pražské pobočky. VV zvažuje zavést na astro.cz placenou inzerci, nikoli formou náhodně generovaných výměnných bannerů, ale P.R. článků a reklamy astronomických institucí v ČR. Heinzel připomíná, že o propagaci by mohla stát i Akademie věd se svým novým projektem „Vesmír pro lidstvo“ v rámci strategie AV 21 č. 16.

• **Kolektivní členové.** Podpisem smlouvy o kolektivním členství bylo ke dni 31. 3. 2017 přijato Mobilní planetárium.cz.

• **Přijetí nových členů.** VV ČAS přijal nové členy: Karel Dragoun (Amatérská prohlídka oblohy), Lucie Fojtová (Astronautická sekce), Tereza Kopecká (Pražská pobočka), Lukáš Král (Amatérská prohlídka oblohy), Petr Kůra (Amatérská prohlídka oblohy), Jana Kvíderová (Astronautická sekce), Tomáš Kydlíček (Západočeská pobočka), Radek Lengál (Amatérská prohlídka oblohy), Jakub Rozehnal (Pražská pobočka).

Termínem příští schůze VV ČAS je pondělí 24. dubna 2017 od 11:00 na AsÚ Spořilov.

Zapsal Sobotka, zápis schválil VV elektronickým hlasováním.

Akce | 57. praktikum pro pozorovatele proměnných hvězd

Sekce proměnných hvězd a exoplanet ČAS, ve spolupráci s hvězdárnou ve Valašském Meziříčí, pořádá 57. praktikum pro pozorovatele proměnných hvězd, které proběhne 19. 8. – 26. 8. 2017. Máte-li zájem o astronomická pozorování, která mohou posloužit vědě, tak je praktikum určeno přímo pro vás! Na praktiku se pozorovatelé naučí základům pozorování se CCD kamerami a digitálními zrcadlovkami. Můžete zde napozorovat svůj první tranzit exoplanety, nebo dokonce objevit novou proměnnou hvězdu! Praktikum je zvláště vhodné i pro začínající pozorovatele a studenty. Více informací naleznete na <http://var2.astro.cz> v rubrice novinky

Vesmírná keš

O akci jsme psali v minulých KR. Jen připomínáme, že je třeba se pro velký zájem registrovat. Vše potřebné včetně programu najdete na www.cas100geo.cz